

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:3143

av Robert Hannah m.fl. (FP)

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag att bemyndiga regeringen att under 2016 för anslaget 1:12 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 400 000 000 kronor 2017–2019 (avsnitt 3.7.9).
3. Riksdagen avslår regeringens förslag att bemyndiga regeringen att under 2016 för anslaget 1:13 Upprustning av skollokaler ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 700 000 000 kronor 2017 och 2018 (avsnitt 3.7.10).
4. Riksdagen avslår regeringens förslag att bemyndiga regeringen att under 2016 för anslaget 1:15 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 3 000 000 000 kronor 2017–2019 (avsnitt 3.7.12).
5. Riksdagen avslår regeringens förslag till mål för konsumentpolitik (avsnitt 4.3).

Motivering

I utgiftsområde 18 ingår samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet samt konsumentpolitik.

Det behöver byggas fler bostäder och konsumenternas efterfrågan ska påverka bostadsmarknaden. För att det ska bli verklighet behövs enklare regler, mindre krångel

och kortare planprocesser. Dagens regelverk hämmar konkurrensen inom byggsektorn vilket leder till högre produktionskostnader och dyrare bostäder för medborgaren.

Folkpartiet liberalerna och alliansregeringen har genomfört en lång rad reformer för att förenkla plan- och byggprocessen, skapa förutsättningar för fler bostäder i nyproduktion och få till stånd ett bättre utnyttjande av det befintliga beståndet. Vi har avskaffat snedvridande produktionssubventioner och fastighetsskatten för nyproducerade hyresfastigheter, samt genomfört en omfattande översyn för att se hur regelverken kring bostadsbyggande kan förbättras. De reformer som Folkpartiet liberalerna och Alliansen genomfört och föreslagit har bidragit till att byggtakten ökat kraftigt på senare år.

Regeringsskiftet har betytt sänkta ambitioner och en återgång till dyra åtgärder som visat sig verkningslösa. Det är oroväckande att den nuvarande regeringen har sänkt ambitionerna till en byggtakt som innebär att 250 000 nya bostäder byggs fram till 2020. Detta är långt under det bostadsbehov som bland annat Boverket pekar på.

Efter inledande period av oklara besked har den nu sittande regeringen aviserat en storskalig satsning på återinförda byggsubventioner. Detta är i grunden feltänkt. Bostadsbyggande är mycket långsiktiga satsningar, och därför är det avgörande att regelverket är stabilt och långsiktigt så att byggbolag vågar investera. Tillfälliga subventioner kan leda till att företag flyttar sina byggprojekt i tiden, men skapar inte i sig ett ökat byggande. Subventionssystem skapar också gränsdragningsproblem som leder till att konkurrensvillkoren snedvrids på ett godtyckligt sätt mellan byggprojekt som får och byggprojekt som blir utan subventioner.

Regeringens politik förhindrar en positiv utveckling i stället för att underlätta den. Vi konstaterar att denna kritiska inställning också delas av byggsektorns och fastighetsägarnas egna branschorganisationer Sveriges Byggindustrier och Fastighetsägarna, vilka uttalat att regeringens förslag skulle innebära att tidigare misstag görs om och att politiken inte kommer att få den effekt regeringen önskar.

Den mest konkreta följden av den nuvarande regeringens politik är mångmiljardsubventioner till byggföretag. En sådan misshushållning av skattebetalarnas pengar kommer inte att lösa bostadsbristen. Vi avvisar därför i sin helhet anslag 1:15 för investeringsstöd, vilket innebär en budgetförstärkning med 2 200 miljoner kronor för år 2016.

Vad skattemedel däremot med fördel kan användas till är att genom marksanering bidra till utbudet av byggbar mark för bostadsbebyggelse. På initiativ av Folkpartiet liberalerna och övriga allianspartier beslutade riksdagen våren 2015 att tillkännage för regeringen att behovet av bostadsbyggande ska prioriteras högre vid fördelningen av de bidrag som används för att sanera förorenad mark. De båda regeringspartierna

reserverade sig mot detta, och menade att intresset att bygga bostäder inte ska vägas in som faktor vid fördelning av statsbidrag (bet. 2014/15: MJU8). Vi konstaterar att regeringen i budgetpropositionen för 2016 nu gjort en kovändning och ansluter sig till Folkpartiet liberalernas ståndpunkt, vilket vi välkomnar. De medel som anvisas för marksanering bör i särskilt hög grad riktas till sanering av mark för bostadsbyggande. Vi utvecklar våra synpunkter på detta i avsnittet om utgiftsområde 20.

Regeringen bygger vidare upp ett antal system för detaljsubventioner till olika fastighetsägare. Vi delar visserligen regeringens syn att det är viktigt att bostadsområden tillvaratas och utvecklas, och att skollokaler och skolgårdar är fräscha och ändamålsenliga. Men ansvaret för att vårda och förvalta fastigheter ligger på ägaren och inte på staten, och ansvaret för skollokaler ligger på kommunerna. När regeringen nu höjer skatten på arbete och företagande för att finansiera renovering av eftersatta fastigheter kommer det att leda till en omfattande byråkrati för att administrera utbetalningen av bidrag. Samtidigt skapas nya orättvisor gentemot de fastighetsägare och kommuner som tagit sitt ansvar och därför inte behöver ansöka om bidrag. Vi avvisar därför anslag 1:12 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer samt anslag 1:13 Upprustning av skollokaler i sin helhet, vilket innebär budgetförstärkningar på totalt 1 830 miljoner kronor för år 2016.

Folkpartiet liberalerna vill i stället gå vidare med ytterligare systemförändringar för att förenkla och korta ledtiderna i planprocessen, förenkla regelsystem utan tydliga mervärden för de boende och möjliggöra fler enkla bostäder. Bland de förslag som kommer att behandlas vid Folkpartiet liberalernas landsmöte finns bland annat förhandsgodkännande av hustyper, rätt för byggherrar att upprätta förslag till detaljplaner och ett förändrat strandskydd. Det är även angeläget att bostadskonsumenter kan få tillgång till opartisk information om villkoren vid hyra av bostad. Det är viktigt att en tillförlitlig hyresstatistik utvecklas och är lätt tillgänglig.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen ett nytt statsbidrag till kommuner för att ”stimulera till ökat bostadsbyggande” och ”premiära ett förändrat arbetssätt”. Att kommunerna spelar en nyckelroll för att möjliggöra bostadsbyggande är helt okontroversiellt, men regeringen verkar själv inte hoppfull om att uppnå någon reellt stimulerande effekt eftersom den föreslår att bidraget för år 2016 fördelas på det faktiska bostadsbyggandet som redan äger rum. Vi avvisar därför anslag 1:14 Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande i sin helhet, vilket ger en budgetförstärkning på 1 850 miljoner kronor för år 2016.

Folkpartiet liberalerna vill i stället inrätta en snabbhetspremie i form av en ekonomisk stimulans till de kommuner som har korta handläggningstider eller framgångsrikt förkortar sina handläggningstider för plan- och bygglovsärenden. På så

vis riktas stimulansen till en effektivisering av kommunernas roll som planmyndigheter och tillståndsgivare i byggärenden, vilket är avgörande för att öka byggtakten i Sverige. För detta ändamål reserverar vi 75 miljoner kronor årligen under ett nytt anslag 1:16.

I enlighet med vad vi tidigare framfört i motion 2014/15:3105 anser vi också att det på motsvarande sätt bör införas sanktionsavgifter för de kommuner som inte följer de i lag föreskrivna tidsgränserna för plan- och byggärenden. Eftersom utformningen av dessa behöver utredas närmare avstår vi från att inkludera några intäkter från dessa sanktionsavgifter i årets budgetförslag.

Vi anpassar vidare anslagen 1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag och 1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad till den faktiska långsiktiga utgiftsnivå som de senaste årens utfall visat på. Detta innebär en budgetförstärkning på 85 miljoner kronor respektive 33 miljoner kronor. Den fortsatta justering av pris- och löneomräkningen som vi föreslår får därutöver effekter på anslag 1:5 och 1:8.

Samhällsbyggnad innebär att skapa en bebyggelsemiljö där bostäder, kontor och verksamheter ligger i trygga och tillgängliga omgivningar, att skapa och vårda grönområden och att verka för minskad miljöpåverkan, god integration och social sammanhållning. Sverige är det land i EU som urbaniseras snabbast. Det ställer krav på en framsynt stadsplanering med ett långsiktigt perspektiv.

Bostadsbyggandet kan öka om det går hand i hand med att ny infrastruktur byggs ut. Därför behövs en bättre samplanering mellan stat, landsting och kommuner.

Samhällets mest utsatta som saknar bostad behöver insatser från det offentliga. Kommunernas bostadsförsörjningsplaner ska omfatta ett helhetsgrepp på behovet av insatser för hemlösa. Det behövs en mångfald av lösningar.

Folkpartiet liberalerna har varit pådrivande för en aktiv konsumentpolitik under åtta år med alliansregeringen. Vi noterar med oro att den för tillfället sittande regeringen är på väg att återgå till en konsumentpolitik som är mer inriktad på styrning av konsumenterna snarare än av konsumentmakt. Ett uttryck för detta är förslaget till nytt konsumentpolitiskt mål, där konsumentmakten är helt frånvarande. Vi yrkar därför avslag på regeringens förslag till nytt konsumentpolitiskt mål.

Hållbarhetsperspektivet genomsyrar redan i dag det konsumentpolitiska arbetet. Den satsning på 3 miljoner kronor som aviseras under anslag 2:2 till Konsumentverkets arbete med hållbar konsumtion saknar närmare motivering. Vi anser att pengarna används bättre om de riktas till Konsumentverkets marknadstillsyn och på så vis stärker konsumentmakten genom att vårda fungerande marknader med seriösa aktörer. Vi avvisar därför regeringens förslag under anslag 2:2 och anvisar i stället 4 miljoner kronor årligen under samma anslag.

De oberoende konsumentorganisationerna spelar en avgörande roll för att ta tillvara konsumenters intressen i samhället och på marknaden. Vi anser att den för närvarande sittande regeringen har alltför låga ambitioner vad gäller nivån på stödet till konsumentorganisationer. Vi vill att konsumentorganisationen har goda möjligheter att verka, och föreslår därför att anslag 2:5 Åtgärder på konsumentområdet ökas med 2 miljoner kronor årligen jämfört med regeringens förslag.

Tabell 1. Anslagsförslag 2016 för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (FP)
1:1 Bostadspolitisk utveckling	24 000	
1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	99 500	-85 000
1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	43 000	-33 000
1:5 Boverket	216 379	-1 000
1:6 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	3 000	
1:7 Statens geotekniska institut	45 239	
1:8 Lantmäteriet	509 781	-2 000
1:11 Utvecklingsprojekt för jämställda offentliga rum	11 000	
1:12 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	1 000 000	-1 000 000
1:13 Upprustning av skollokaler	830 000	-830 000
1:14 Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande	1 850 000	-1 850 000
1:15 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	2 200 000	-2 200 000
2:1 Marknadsdomstolen	7 413	
2:2 Konsumentverket	141 749	+1 000
2:3 Allmänna reklamationsnämnden	42 178	
2:4 Fastighetsmäklarinspektionen	17 952	
2:5 Åtgärder på konsumentområdet	18 459	+2 000
2:6 Bidrag till miljömärkning av produkter	4 374	
<i>Nya anslag</i>		
1:16 Stimulansbidrag inom bostadspolitiken m.m.		+75 000
Summa	7 064 024	-5 923 000
<i>Specificering av anslagsförändringar</i>		
1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag		-85 000
1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad		-33 000
1:5 Boverket		-1 000
1:8 Lantmäteriet		-2 000
1:12 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer		-1 000 000
1:13 Upprustning av skollokaler		-830 000
1:14 Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande		-1 850 000
1:15 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande		-2 200 000
1:16 Stimulansbidrag inom bostadspolitiken m.m.		+75 000
2:2 Konsumentverket		-3 000
2:2 Konsumentverket		+4 000
2:5 Åtgärder på konsumentområdet		+2 000

Robert Hannah (FP)

Said Abdu (FP)

Tina Acketoft (FP)

Christer Nylander (FP)

Erik Ullenhag (FP)

Emma Carlsson Löfdahl (FP)

Birgitta Ohlsson (FP)